

บทบรรณาธิการ

คำตาม ผู้พิพากษาคนเดียวของศาลชั้นต้น (ศาลจังหวัด) ตรวจค้ำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์ที่ถูกอายัดแล้วพิพากษายกค้ำร้องขอของผู้ร้อง เป็นการขอกด้วยประธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๖ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาภัยการวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษายกที่ ๑๐๔๗/๙๕๕๗ ผู้ร้องยื่นค้ำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์ที่ถูกอายัด ศาลชั้นต้น ตรวจค้ำร้องขอของผู้ร้องแล้วมีคำสั่งว่า “กรณีการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์ที่ยึดมีได้เฉพาะตาม ป.ว.พ. มาตรา ๒๘๙ ซึ่งเป็นการยึดทรัพย์ของลูกหนี้ที่ต้องมีการนำออกขายทอดตลาด ดังนั้น ผู้ร้องจะ “ไม่อาจร้องขอเพิกถอนให้ปล่อยทรัพย์ที่ถูกอายัด” ไม่รับค้ำร้อง คืนค่าใช้จ่ายทั้งหมด” คำสั่งของศาลชั้นต้นดังกล่าวเป็นการวินิจฉัยอำนาจในการยื่นค้ำร้องขอของผู้ร้องว่าไม่มีอำนาจตามกฎหมาย อันเป็นการวินิจฉัยในประเด็นแห่งคดีตามความหมายแห่ง ป.ว.พ. มาตรา ๑๓๑ (๒) แล้ว ซึ่งมีผลเป็นการพิพากษายกค้ำร้องขอของผู้ร้องทันที โดยมิได้มีคำสั่งรับค้ำร้องขอของผู้ร้องไว้ก่อน กรณีมิใช่เรื่องที่ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับหรือคืนค่าคุ่ครวญตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าในการสั่งค้ำร้องขอของศาลชั้นต้นมีผู้พิพากษาคนเดียวตรวจค้ำร้องขอแล้วมีคำสั่งยกค้ำร้องขอ จึงเป็นการ “ไม่ขอกด้วยประธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๖ (๒) เพราะเป็นการวินิจฉัยข้อพิพาทแห่งคดี ซึ่งต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคน จึงเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามประธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๖ บัญหาดังกล่าวเป็นบัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคุ่ครวญฝ่ายใดอุทธรณ์ ศาลมีภาระยื่นวินิจฉัยได้ตาม ป.ว.พ. มาตรา ๑๓๒ (๒) ประกอบ มาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๔๗

คำตาม จำเลยขาดด้วยคำให้การ ใจก็มิได้ยื่นค้ำร้องขอให้ศาลพิพากษาให้ใจก็เป็นฝ่ายชนะคดีโดยขาดด้วยความตาม ป.ว.พ. มาตรา ๑๙๙ วรรคสอง ศาลชั้นต้นจะต้องจำหน่ายคดีเสียจากสารบบความเสมอไปหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาภัยการวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษายกที่ ๑๐๓๓-๑๐๓๓/๙๕๕๗ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแห่งมาตรา ๑๙๙ วรรคสอง บัญญัติให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสียจากสารบบความ อย่างไรก็ได้ แม้บทบัญญัติดังกล่าวจะให้คำว่า “ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสียจาก สารบบความ” เพื่อเป็นมาตรการมิให้บุคคลผู้ยื่นคำฟ้องปล่อยประ锱เฉลยไม่ดำเนินคดีภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดก็ตาม แต่ก็มิใช่บทบังคับศาลที่จะต้องจำหน่ายคดีเสียจากสารบบความเสมอไป ศาลมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจที่จะสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่ก็ได้โดยพิจารณาตามพฤติกรรมแห่งคดีเป็นราย ๆ ไป ผู้คดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ฟ้องแย้งผู้ร้อง มาในค้ำร้องคัดค้านในเรื่องเกี่ยวกับค้ำร้องขอเดิมของผู้ร้องแสดงให้เห็นเจตนาหม่นของผู้คดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ว่ายังมีความประสงค์ที่จะดำเนินคดี

นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงต่อไปว่า ผู้ร้องได้ตั้งแย้งคำสั่งศาลชั้นต้นเกี่ยวกับการรับฟ้องแย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ว่าไม่ถูกต้อง อันอาจเป็นเหตุทำให้ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ เห็นว่าต้องรอคำสั่งศาลชั้นต้นในเรื่องดังกล่าวก่อน พฤติกรรมของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ถือได้ว่ามีเหตุสมควรที่ศาลชั้นต้นไม่จำหน่ายคดีในส่วนท้องแย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ออกเสียจากสารบบความ ดังนั้น ที่ศาลชั้นต้นมิได้มีคำสั่งจำหน่ายคดีจึงไม่ใช่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ

คำถาม คดีฟ้องให้ชำระหนี้ตามสัญญาภัย จำเลยยอมรับว่าถูกจริง แต่ต่อสู้ว่าได้ชำระหนี้โจทก์ครบถ้วนแล้ว ฝ่ายใดมีภาระการพิสูจน์

คำตอบ มีคำพิพากษาภัยกวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาภัยกារที่ ๕๗๘๙/๒๕๕๒ ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้ตั้งเรียงกันรับฟังได้ร่วม เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จำเลยทำสัญญาภัยมเงินจากโจทก์ ๓๐๐,๐๐๐ บาท โดยตกลงผ่อนชำระคืนแก่โจทก์เดือนละ ๓๐,๐๐๐ บาท ภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน ตามหนังสือสัญญาภัยมเงิน เมื่อจำเลยรับว่าได้ภัยมเงินไปจากโจทก์ตามหนังสือสัญญาภัยมเงินจริง แต่ต่อสู้ว่าได้ชำระหนี้ให้โจทก์ครบถ้วนแล้ว ภาระการพิสูจน์จึงตกแก่จำเลยตาม ป.ว.พ. มาตรา ๘๔/๑

คำถาม กรณีทึ้งฟ้องกฎหมายบังคับว่า ศาลต้องจำหน่ายคดีทุนทรัพย์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาภัยกวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาภัยกារที่ ๔๐๔/๒๕๕๗ ในกรณีที่โจทก์ทึ้งฟ้องตาม ป.ว.พ. มาตรา ๑๗๔ (๒) ศาลมีอำนาจสั่งจำหน่ายคดีโดยใช้จากสารบบความได้ตาม ป.ว.พ. มาตรา ๑๓๙ (๑) แต่บทบัญญัติมาตรา ๑๓๙ (๑) นี้มิได้บังคับเด็ดขาดว่า ศาลต้องจำหน่ายคดีทุกกรณี แต่ให้ศาลใช้ดุลพินิจว่าจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่ก็ได้ ที่ศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจไม่จำหน่ายคดีแล้ว กำหนดเวลาให้โจทก์นำเงินมาเสียค่าเขียนศาลใหม่ จึงขอบคุณแล้ว

คำถาม คดีฟ้องขอแบ่งที่ดินกรรมสิทธิ์รวม หากจำเลยยอมรับว่าโจทก์เป็นเจ้าของรวม แต่อ้างว่าโจทก์มีส่วนในที่ดินไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ฝ่ายใดมีภาระการพิสูจน์

คำตอบ มีคำพิพากษาภัยกวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาภัยกារที่ ๘๗๒๕/๒๕๕๗ จำเลยให้การรับว่าโจทก์เป็นเจ้าของรวมในที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) เลขที่ ๒๔๑ ด้วย โจทก์จึงยอมได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานตามบทบัญญัติแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๕๗ ที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้เป็นเจ้าของรวมกันมีส่วนเท่ากัน จำเลยซึ่งอ้างว่าโจทก์มีส่วนในที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) เลขที่ ๒๔๑ เพียง ๓ งาน จึงมีภาระการพิสูจน์ ที่ศาลชั้นต้นกำหนดให้โจทก์มีภาระการพิสูจน์ในประเด็นนี้จึงไม่ถูกต้อง ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลภัยกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้

คำถาม บุคคลผู้มีชื่อในโฉนดที่ดินกับบุคคลที่อ้างว่าได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยการครอบครองปรปักษ์ ฝ่ายใดมีภาระการพิสูจน์

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกាដี ๗๕๔/๒๕๕๗ ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗ บัญญัติว่า ถ้าทรัพย์สินเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ได้จดทะเบียนไว้ในทะเบียนที่ดิน ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลผู้มีชื่อในทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง ที่ดินพิพากษาคดีนี้เป็นสวนหนึ่งของที่ดินที่โจทก์มีชื่อเป็นเจ้าของรวมสิทธิ์ในโฉนดที่ดิน โจทก์ยอมได้รับประโคนน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมายดังกล่าวว่าเป็นของโจทก์ เมื่อจำเลยทั้งสองอ้างว่าจำเลยทั้งสองได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพากษาโดยการครอบครองประปักษ์ จึงเป็นหน้าที่ของจำเลยทั้งสองที่จะต้องนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายภาระการพิสูจน์จึงตกแก่จำเลยทั้งสอง ที่จำเลยทั้งสองอ้าง ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗ ที่บัญญัติว่าบุคคลได้ยึดถือทรัพย์สินโดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตน ท่านว่าบุคคลนั้นได้ซึ่งสิทธิครอบครองนั้น มาตรา ๑๓๗ เป็นเพียงบทบัญญัติทั่วไป เมื่อที่ดินพิพากษาเป็นที่ดินมีโฉนดที่ดินซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ได้จดทะเบียนไว้ในทะเบียนที่ดิน ซึ่งกฎหมายต้องการให้แสดงออกซึ่งกรรมสิทธิ์ในทางทะเบียน ยังกว่าการครอบครองจึงต้องบังคับตามมาตรา ๑๓๗ ที่ศาลชั้นต้นกำหนดให้จำเลยทั้งสองมีภาระการพิสูจน์ในประเด็นดังกล่าวจึงขอบคุณแล้ว

คำถาม ค่าทนายความซึ่งคุ้มครองที่เป็นฝ่ายแพ้คดีจะต้องรับผิดตามคำพิพากษาจะขอทุเลาการบังคับคดีได้หรือไม่ และหากผู้อุทธรณ์ไม่avg เงินค่าทนายความดังกล่าว ศาลจะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ทันทีได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกាដี ๑๗๐๔/๒๕๕๗ ค่าทนายความที่ศาลอุทธรณ์กำหนดให้โจทก์ชำระแก่จำเลยที่ ๑ เป็นความรับผิดในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมที่โจทก์ผู้ฎีกากำต้องปฏิบัติตาม ป.ว.พ. มาตรา ๒๙๙ หาใช่หนี้ตามคำพิพากษาในเนื้อหาคดี อันโจทก์จะพึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอทุเลาการบังคับคดีตาม ป.ว.พ. มาตรา ๒๓๑ วรรคหนึ่ง ได้ไม่ดังนั้น การที่โจทก์ยื่นฎีกากโดยจะได้นำเพียงค่าธรรมเนียม (ค่าขึ้นศาล) ตามที่จำเลยที่ ๑ ได้รับอนุญาตให้ดำเนินคดีอย่างคนอนาคต ในขั้นอุทธรณ์มาวางแผนศาลตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์พร้อมกับฎีกา โดยมิได้วางค่าทนายความที่ศาลอุทธรณ์กำหนดให้โจทก์ชำระแก่จำเลยที่ ๑ จึงเป็นการยื่นฎีกากโดยมิชอบตาม ป.ว.พ. มาตรา ๒๙๙ ขอบคุณที่ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งไม่รับฎีกากลับทันที เพราะมิใช่กรณีที่โจทก์เสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกากไม่ครบถ้วนที่ศาลชั้นต้นซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบค่าคุ้มครองจะต้องมีคำสั่งให้โจทก์ชำระให้ครบถ้วนภายในกำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควรเสียก่อนตาม ป.ว.พ. มาตรา ๑๘ วรรคสอง

คำถาม คำให้การที่ขัดแย้งกันเองหรือคำให้การไม่ขัดแย้งผลจะเป็นอย่างไร

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกាដี ๖๗๖๗/๒๕๕๘ โจทก์ฟ้องว่าที่ดินพิพากษาเป็นที่ดินของโจทก์ จำเลยบุกรุกเข้ามาทำประดุจและร้ายกาражประมาณ ๖ เมตร สูงประมาณ ๒ เมตร ปิดกันในที่ดิน ขอให้บังคับจำเลยรื้อถอนประดุจและร้ายกาражด้วยค่าเสียหาย จำเลยให้การในตอนแรกว่า จำเลยซื้อที่ดินจัดสร้างจากโจทก์ ๙ แปลง รวมทั้งที่ดินพิพากษาในราคা ๓,๙๐๐,๐๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๗

โจทก์เองก็ยอมรับกรรมสิทธิ์ของจำเลยเห็นอีกด้านพิพาท เห่ากับจำเลยอ้างว่าที่ดินพิพาท ดังกล่าวเป็นของจำเลย แต่จำเลยกลับให้การในตอนหลังว่า ที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณสุข โจทก์จึงไม่ใช่ผู้เสียหาย คำให้การในตอนหลังจึงขัดแย้งกับคำให้การในตอนแรกซึ่งอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นของจำเลย คำให้การของจำเลยจึงไม่ชัดแจ้งว่าที่ดินพิพาทเป็นของจำเลยหรือเป็นทางสาธารณสุข ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๙ วรรคสอง คดีไม่มีประเด็นข้อพิพาทว่าที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณสุขหรือไม่ จำเลยอุทธรณ์ว่า ที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณสุขโดยชอบด้วยกฎหมาย โจทก์ไม่ได้รับความเสียหายจึงไม่มีอำนาจฟ้อง จึงเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๘๗/๒๕๕๔ คำให้การของจำเลยที่ ๓ ต่อสู้เรื่องอายุความไว้ว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้น โจทก์ได้ฟ้องร้องเกินกว่ากำหนดอายุความฝ่ากรัพย์และอายุความละเมิด โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้อง เป็นคำให้การที่มิได้แสดงเหตุแห่งการขาดอายุความว่า คดีโจทก์ขาดอายุความเพริ่งอะไร ทำไม่ถึงขาดอายุความ ถือเป็นคำให้การที่ไม่ชัดแจ้งไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งปัญหาเรื่องคดีขาดอายุความเป็นทั้งปัญหาข้อเท็จจริงที่ คุณความต้องน้ำสืบ และหากเป็นปัญหาข้อกฎหมายก็ไม่ใช้กฎหมายอันเกี่ยวตัวยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลไม่อาจหยັບຍกขึ้นวินิจฉัยเองได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๕/๒๕๕๔ จำเลยที่ ๑ ให้การแต่เพียงว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความแล้วกล่าวคือ เข้าแต่ละฉบับลงวันที่เท่าใด โจทก์ใช้อุบายนลอกลงให้จำเลยที่ ๑ แก้ไขวันเดือนปี ในเข็คเป็นวันที่เท่าใด จำเลยที่ ๑ มิได้ให้การโดยชัดแจ้งว่าอายุความนับตั้งแต่วันที่เท่าใด เข็คขาดอายุความแล้วตั้งแต่เมื่อใด และจะครบกำหนด ๑ ปี วันใด เป็นคำให้การที่ไม่ชัดแจ้งไม่ชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๙ วรรคสอง จึงไม่มีประเด็นเรื่องอายุความ

จำเลยที่ ๑ เพียงแต่ให้การว่า โจทก์และจำเลยที่ ๒ โดยทุจริตร่วมกันได้นำเข็คพิพาทมาฟ้องจำเลยที่ ๑ เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตมิได้ให้การโดยชัดแจ้งว่า โจทก์รับโอนเข็คพิพาทจากจำเลยที่ ๒ โดยคบคิดกันฉ้อฉลและคบคิดกันฉ้อฉลองอย่างไร รวมทั้งไม่สุจริตหรือทุจริตร่วมกันนำเข็คมาฟ้องอย่างไร จึงไม่มีประเด็นว่าคบคิดกันฉ้อฉลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๙๖ รวมทั้งใช้สิทธิโดยไม่สุจริตหรือไม่

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ